

INSPRAAKNOTITIE STRUCTUURVISIE CULTUURHISTORIE augustus 2015

ALGEMEEN

In de periode 17 maart 2015 tot en met 28 april 2015 heeft het concept van de Structuurvisie Cultuurhistorie voor een ieder ter inzage gelegen. Dit is kenbaar gemaakt via de gemeentelijke website, in het digitale gemeenteblad en de weekkrant De Faam. Verder zijn alle stads- en dorpsraden en belangengroepen aangeschreven.

Tijdens de inspraakperiode heeft de gemeente alle stads- en dorpsraden uitgenodigd voor een consultatieronde. Verdeeld over drie avonden zijn de stads- en dorpsraden gevraagd hun visie, belangen en reacties op de structuurvisie te geven.

In deze notitie vindt u een overzicht van alle opmerkingen en de reacties van de gemeente hoe zij met de opmerkingen omgaan. De volgende raden, organisaties en particulieren hebben gereageerd.

Stads- en dorpsraden:

- Stadsraad Veere
- Stadsraad Domburg
- Dorpsraad Koudekerke
- Dorpsraad Oostkapelle
- Dorpsraad Serooskerke
- Dorpsraad Zoutelande
- Dorpsraad Vrouwenpolder
- Dorpsraad Aagtekerke
- Dorpsraad Gapinge
- Dorpsraad Biggekerke
- Dorpsraad Meliskerke

Organisaties:

- Heemkundige Kring Walcheren
- SCEZ
- Koninklijke Natuurhistorische Vereniging
- Stichting Tuin van Zeeland
- Stichting Landschapsbeheer Zeeland

Particulieren:

- ir. J.P. Loeff
- mr. C.F.V. Herbers-Schoenmakers

De dorpsraden van Westkapelle en Grijskerke waren niet aanwezig bij de consultatieronde en hebben niet schriftelijk gereageerd.

Over het algemeen is de ambitie en voorgestelde koers positief ontvangen. Men vindt het goed om de cultuurhistorie op deze wijze onder de aandacht te brengen. Er zijn tevens kritische kanttekeningen geplaatst die geleid hebben tot nadere uitleg en aanpassingen in de structuurvisie.

Op het centrale thema 'behoud door ontwikkeling' wordt verdeeld gereageerd. Enerzijds wordt het als paradoxaal gezien en anderzijds wordt het principe omarmt. Dit heeft geleid tot een nadere verduidelijking van dit thema in de structuurvisie, waarbij respect voor het erfgoed en zorgvuldigheid bij mogelijke (ver)bouw het uitgangspunt is (zie paragraaf 1.1 en 5.1).

Er zijn meerdere vergelijkbare inhoudelijke opmerkingen gemaakt, waaronder over het onderscheid in waardering van kreekruggen en poelgronden, de begrenzing van

buitenplaatsen/landgoederen, de relatie met landschap, natuur en groen en de afwegings-gelijkheden voor nader cultuurhistorisch onderzoek. Met betrekking tot de afwegings-mogelijkheden en het nader cultuurhistorisch onderzoek is de tekst (paragraaf 5.3 en 6.1) in de structuurvisie aangepast. Er wordt concreter aangegeven welke stappen gezet worden bij een eventueel onderzoek en welke aspecten daarbij minimaal aan de orde komen.

SPECIFIEKE OPMERKINGEN EN REACTIES

Consultatieronde stads- en dorpsraden (algemeen gedeelde opmerkingen)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
1.1	Door de aanwezigheid van veel hoge waardering suggereert de overzichtskaart een beperkt selectieve waardering. Alles lijkt waardevol.	Walcheren is door het Rijk als cultuurhistorisch waardevol wederopbouw gebied aangewezen. Walcheren heeft daarom vanuit landschapontwikkeling en wederopbouw altijd een hoge cultuurhistorische basiswaarde. Dat betekent niet dat alles beschermd moet worden, maar dat er wel bewustwording is van het cultureel erfgoed van het landschap. Naar aanleiding van meerdere inspraakreacties is het onderscheid tussen kreekruigen en poelgronden heroverwogen. Dit heeft geleid tot aanpassing van deze waardering, waarbij zowel de kreekruigen als de poelgronden eenzelfde hoge waardering hebben gekregen. Daarbij is concreet aangegeven dat voor de kreekruigen en poelgronden nader cultuurhistorisch onderzoek alleen nodig is bij grotere plannen zoals infrastructurele werken, uitbreidingsgebieden en andere grootschalige plannen die van invloed zijn op het karakteristieke landschap.	Ja, deels	41, kaart
1.2	Ook de kleur grijs benoemen in legenda	Legenda wordt aangepast. De kleur grijs staat voor een beperkte cultuurhistorische beleidswaarde. Dat betekent niet dat er helemaal geen cultuurhistorische waarde aanwezig is, maar in beginsel beleidsmatig geen aanleiding is een hogere waardering te geven.	Ja	kaart
1.3	Onderscheid kleurgebruik van de kaart is lastig waarneembaar.	Kleuronderscheid wordt vergroot.	Ja	kaart
1.4	Cultuurhistorie als onderwerp in educatie.	De gemeente onderschrijft het belang van erfgoededucatie. In de structuurvisie wordt hier aandacht aan gegeven.	Ja	46

Stadsraad Veere (bijeenkomst en schriftelijk)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
2.1	Begrenzing Historische structuur Zanddijk goed controleren.	Nadere controle heeft niet geleid tot aanpassing.	Nee	kaart
2.2	Route oude Veerseweg loopt niet goed op de kaart.	Kaart is aangepast.	Ja	kaart
2.3	Aandacht voor Oostwatering. Voormalige polderdijk liep buiten langs en is in oorlog gebombardeerd. Aangegeven dijk is van na 1945.	Verloop van de polderdijk is aangepast op het voormalige verloop van de dijk. Tevens is Oostwatering meegenomen als restant van de bombardementen /kreekrestanten, wat betekent dat dit gebied vanuit cultuurhistorisch invalshoek een hogere waardering heeft gekregen.	Ja	kaart

2.4	Het pand aan Polredijk 6 is geen boerderij.	Het betreffende pand aan Polredijk 6 is door de provincie Zeeland aangewezen als historische boerderij categorie B. Na controle is gebleken dat het niet gaat om Polredijk 6, maar Polredijk 2.	Ja	kaart en bijlage 3
2.5	Verder op de Polredijk staat een voormalige Tuinderij. Dit kan ook gezien worden als een karakteristiek pand.	De opgenomen lijst van waardevolle gebouwen is gebaseerd op de provinciale lijst van de Monumenten Inventarisatie (MIP). Evaluatie van de lijst met gemeentelijke waardevolle gebouwen is als vervolgvactiviteit in het uitvoeringsschema opgenomen.	Ja, deels	50
2.6	Het aspect leefbaarheid voor bewoners komt niet aan de orde in de structuurvisie.	In de inleiding van de structuurvisie is aangegeven dat het erfgoed onderdeel is van de dagelijkse leefomgeving. Mede daarom is het belangrijk de cultuurhistorische waarden te koesteren, hetgeen verder uitgewerkt wordt in de structuurvisie.	Nee	4
2.7	Alle kreekruigen zijn van zeer hoge cultuurhistorische waarde, alle poelgebieden zijn slechts van hoge cultuurhistorische waarde. Het ontbreekt aan voldoende argumentatie voor dit onderscheid.	Naar aanleiding van meerdere inspraakreacties is het onderscheid tussen kreekruigen en poelgronden heroverwogen. Dit heeft geleid tot aanpassing, waarbij zowel de kreekruigen als de poelgronden eenzelfde hoge waardering hebben gekregen. Daarbij is concreet aangegeven dat voor de kreekruigen en poelgronden nader cultuurhistorisch onderzoek alleen nodig is bij grotere plannen zoals infrastructurele werken, uitbreidingsgebieden en andere grootschalige plannen die van invloed zijn op het karakteristieke landschap.	Ja	41, kaart
2.8	In de omgeving van Vrouwenpolder ontbreekt het onderscheid van kreekruigen en poelgronden.	De begrenzing van kreekruigen (ontstaan vroeg middeleeuwen 500 n Ch) is gebaseerd op de archeologische verwachtingenkaart (o.b.v. bodemkaart van Bennema en Van der Meer). Vrouwenpolder en omgeving is onderdeel van later (vanaf 13de eeuw) ingepolderde Nieuwland (Landschapsvisie).	Nee	14, kaart
2.9	Bezwaar tegen het instellen van een onderzoeksplicht naar cultuurhistorische waarden voor gebieden van zeer hoge waarde en het afwentelen van de kosten van een dergelijk onderzoek op de eigenaar of de eventuele ontwikkelaar.	De gestelde gebiedsgerichte waardering wordt vertaald in bestemmingsplannen en gekoppeld aan een onderzoeksplicht/-afweging. Deze methodiek is gelijk aan het archeologisch beleid wat ook landelijk wordt toegepast. De kosten zijn voor de aanvrager, waardoor de kosten niet worden afgewenteld op de gemeenschap. E.e.a. vergelijkbaar met archeologisch onderzoek.	Nee	45, 48

Stadsraad Domburg (bijeenkomst en schriftelijk)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
3.1	Het aspect waardevolle groenelementen die mede het historische beeld van Domburg en Veere completeren ontbreekt. We pleiten voor deze groenelementen te borgen in daarvoor geschikte regelgeving cq. planvorming.	De borging van historisch waardevolle groenelementen is met het Groenbeleidsplan (augustus 2012) en de Bomenverordening (2010) voldoende geregeld.	Nee	n.v.t.

Dorpsraad Koudekerke (bijeenkomst en schriftelijk)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
-----	------------------	------------------	------------	--------

4.1	Met welke beoordelingscriteria voor de dorpskernen gaat het advies-team Ruimtelijke Kwaliteit werken.	De structuurvisie is niet het instrument om concrete toetsingsrichtlijnen op te nemen, maar wel is de uitwerking tot concrete richtlijnen als actiepunten meegenomen in het uitvoeringsprogramma (§6.2).	Nee	43, 50
4.2	Welke criteria gebruikt het college of er wel of geen nader onderzoek nodig is bij elementen van hoge waarde.	De mate aan onderzoek is afhankelijk van de aanvraag voor een omgevingsvergunning, m.a.w. de inhoud van het (bouw)plan. Voor kleine plannen is vaak geen onderzoek noodzakelijk. En voor de kreekruggen en poelgronden (hoge waardering) is nader cultuurhistorisch onderzoek expliciet alleen nodig bij grotere plannen zoals infrastructurele werken, uitbreidingsgebieden en andere grootschalige plannen die van invloed zijn op het karakteristieke landschap. Dit is nader toegelicht in §6.2.	Ja	49
4.3	De begrenzing van landgoederen/buitenplaatsen is te beperkt. Ook der Boede is groter dan wat nu is aangegeven.	De begrenzing van buitenplaatsen en landgoederen zijn gebaseerd op de huidige kadastrale en planologische grenzen en in het geval van der Boede ook op de begrenzing zoals opgenomen in de provinciale Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zeeland. Het perceel met het Korsakov opvangcentrum is daar ook onderdeel van. Aangezien er sprake is van zones met aaneengesloten landgoederen zijn deze zones in de structuurvisie nader gedefinieerd. Onder een landgoedzone verstaan we een concentratie van bij voorkeur aaneengesloten landgoederen en buitenplaatsen. Naast de individuele buitens en tuinen hecht de gemeente veel waarde aan de van oorsprong parkachtige aanleg en verwevenheid met het landschap van de landgoederen en buitenplaatsen.	Ja	30, kaart
4.4	Er zijn meerdere noodboerderijen die op de overzichtskaart niet expliciet zichtbaar zijn.	De waardevolle noodboerderijen zijn geïnventariseerd en apart op de kaart aangegeven. Bij evaluatie van de structuurvisie kan de lijst verder aangevuld worden. Evaluatie van de lijst met gemeentelijke waardevolle gebouwen is als vervolgvaststelling in het uitvoeringsschema opgenomen.	Ja	kaart en bijlage 4
4.5	Voormalige trambaan wordt benoemd, maar niet op kaart aangegeven. Met name de nog aanwezige restanten zijn interessant.	Het oorspronkelijke spoor is niet meer fysiek herkenbaar, maar vanuit historische beleving wel waardevol. In paragraaf 3.2 is daarom aan-	Nee	16, kaart en bijlage 4

dacht gegeven aan deze trambaan. Daarnaast zijn enkele gebouwen (MIP) die te maken hebben met de trambaan zoals de tramwerkers-huisjes als historisch waardevolle bebouwing opgenomen. Evaluatie van de lijst met gemeentelijke waardevolle gebouwen is als vervolgvaststelling in het uitvoeringsschema opgenomen.

4.6	De kreekruggen zijn vrij gedetailleerd opgenomen op de kaart en hebben een zeer hoge waarde gekregen. De open poelgronden zijn minstens even historisch van belang.	Naar aanleiding van meerdere inspraakreacties is het onderscheid tussen kreekruggen en poelgronden heroverwogen. Dit heeft geleid tot aanpassing, waarbij zowel de kreekruggen als de poelgronden eenzelfde hoge waardering hebben gekregen. Daarbij is concreet aangegeven dat voor de kreekruggen en poelgronden nader cultuurhistorisch onderzoek alleen nodig is bij grotere plannen zoals infrastructurele werken, uitbreidingsgebieden en andere grootschalige plannen die van invloed zijn op het karakteristieke landschap.	Ja	41, kaart
4.7	Bunkerroute is geen doorgaande wandel-/fietsroute.	Tekst is aangepast.	Ja	33
4.8	De plannen in Dishoek staan in het document nog omschreven als hotel met enkele huisjes. Plannen zijn gewijzigd er is nu sprake van alleen vakantiehuisjes.	Tekst is aangepast.	Ja	19
4.9	De toegangswegen naar dorpskernen kenmerken zich ook door woningen uit begin 20ste eeuw met kappen haaks op de weg, vooral waar de toegangsweg - vaak in een bocht - over gaat in de kern. Dat is typisch voor Walcherse kernen.	Tekst is aangepast.	Ja	26

Dorpsraad Oostkapelle (bijeenkomst en schriftelijk)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
5.1	In het Dorpsplan Oostkapelle 2030 zijn in een aantal beleidsdoelstellingen de cultuurhistorische aspecten opgenomen.	De cultuurhistorische aspecten in het Dorpsplan Oostkapelle 2030 hebben vooral betrekking op behoud kerken, kenmerkende en beeldbepalende straten, beleving Manteling, duinen en strand en de profilering van buitenplaatsen. Alle onderwerpen krijgen voldoende aandacht in de structuurvisie.	Nee	n.v.t.
5.2	Oostkapelle heeft meerdere bunkers.	Op dit moment zijn alleen de bunkers en tankgracht die als Rijksmonumenten zijn aangewezen opgenomen op de kaart. In de tekst van paragraaf 3.6 'WOII en Wederopbouw' is aandacht gegeven aan andere zichtbare resten van verdedigingsstructuren uit WO II.	Ja	33
5.3	Voorkeur voor openbaar toegankelijke buitenplaatsen. de openbaarheid/toegankelijkheid als aandachtspunt benoemt.	Bij het beleidsaccent 'Buitenplaatsen en landgoederen' op pagina 33 is	Ja	44
5.4	De Manteling is geen bosgebied, maar een aaneenschakeling van aangelegde buitenplaatsen/tuinen. Dit maakt Manteling karakteristiek.	De Manteling is aangewezen als Landgoedzone met een concentratie van veelal aaneengesloten landgoederen en buitenplaatsen.	Ja	30, kaart
5.5	Er zijn gedachten om de vakantie/recreatieterreinen meer in het landschap te laten opgaan.	In de Landschapsvisie wordt de landschappelijke inpassing van deze terreinen wenselijk geacht.	Nee	n.v.t.

5.6	Schriftelijk zijn meerdere correcties voorgesteld.	Meerdere redactionele en feitelijke correcties zijn aangepast in de Structuurvisie. p5: Bijplaatsen na Oranjerie "van het kasteel Westhove". p12: "Oostkapelle is rond 700 na Chr. één van de plaatsen waar het vroegst een kerk is gesticht." p13: Na in de manteling bij Domburg toevoegen: "en Oostkapelle". p13: "... stond het platte ..." wijzigen in "... stonden de weihoeken". p17: De Zeeuwse schuurboerderij wijzigen in "de Zeeuwse schuurgroep" p19: "In de Manteling zijn meerdere aaneengesloten buitenplaatsen/landgoederen gelegen." p23: "Voor 1050 stond in Oostkapelle één van de drie moederkerken van de Westmonster in Middelburg. De andere twee stonden in Westkapelle en Oost-Souburg." p23: Benaming Westkaap voor Westkapelle verwijderen. p25: "... toren ligt midden in het natuurgebied ..." wijzigen in "... toren ligt aan de rand van het natuurgebied" p29: ".. kastelen bestaan, zoals Sandenburgh bij Veere." aanvullen met "Westhove, Duinbeek en Duno in Oostkapelle." P30: "...bij buitenplaatsen .."aanvullen met "en landgoederen.." p30: "Iepenoord" wijzigen in "Ipenoord" p30: "Domburg telt .." aanvullen met ".. en Oostkapelle tellen.." p41: "Oude polderdijken rond Vrouwenpolder .." aanvullen met ".. en Oostkapelle" p44: "Beleidsaccent 4: Landgoederen" wijzigen in "Beleidsaccent 4: Buitenplaatsen en landgoederen" p45: "Ontwikkeling is gebaat bij meedenkende burgers, ondernemers, initiatiefnemers en belangenverenigingen." aanvullen met "deskundigen en specialisten."	Ja	meerdere
-----	--	---	----	----------

Dorpsraad Serooskerke (bijeenkomst)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
6.1	Aan het einde van de Vrouwenpolderseweg zijn nog leuke wederopbouwoningen. Misschien kunnen deze worden opgenomen.	De opgenomen lijst van waardevolle gebouwen is gebaseerd op de provinciale lijst van de Monumenten Inventarisatie (MIP). Evaluatie van de lijst met gemeentelijke waardevolle gebouwen is als vervolgactiviteit in het uitvoeringsschema opgenomen.	Ja, deels	50

6.2	Torenstraat is een belangrijke straat met oude panden en historische waarde. Aandacht voor inrichting straat.	Torenstraat is onderdeel van de historische dorpskern van Serooskerke en ook zo opgenomen in de structuurvisie. Meerdere panden zijn opgenomen in lijst met gemeentelijke waardevolle gebouwen. De opgenomen lijst van waardevolle gebouwen is gebaseerd op de provinciale lijst van de Monumenten Inventarisatie (MIP). Evaluatie van de lijst met gemeentelijke waardevolle gebouwen is als vervolgactiviteit in het uitvoeringsschema opgenomen. Structuurvisie gaat niet direct over de herinrichting openbare ruimte. Bij eventuele herinrichting zal rekening worden gehouden met de historische waarde.	Ja, deels	50
-----	---	--	-----------	----

Dorpsraad Zoutelande (bijeenkomst)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
7.1	Nieuwbouw dorpskern gaat hopelijk niet door. Te grootschalig en te donker van kleur.	De structuurvisie cultuurhistorie is niet het instrument om hier sturing aan te geven. Nieuwbouw van de dorpskern wordt geadviseerd vanuit een stedenbouwkundige analyse en door de welstandscommissie.	Nee	n.v.t.
7.2	Landhuis aan de Houtenburgseweg	Voor het betreffende bouwplan is al in 2014 vergunning gegeven.	Nee	n.v.t.
7.3	Opnemen van de R.K. Toeristenkerk St. Catherina aan de Bosweg in gemeentelijke lijst van historisch waardevolle gebouwen.	De opgenomen lijst van waardevolle gebouwen is gebaseerd op de provinciale lijst van de Monumenten Inventarisatie (MIP). Evaluatie van de lijst met gemeentelijke waardevolle gebouwen is als vervolgactiviteit in het uitvoeringsschema opgenomen. De R.K. Toeristenkerk St. Catherina (1957) en de R.K. toeristenkerk Emmauskerk (1964) in Dis-hoek zijn voorbeelden van de Wederopbouwperiode en worden meegenomen in de evaluatie.	Ja, deels	50

Dorpsraad Vrouwenpolder (bijeenkomst)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
8.1	Opnemen van Fort Den Haakweg 7 (oude pastorie) in gemeentelijke lijst van historisch waardevolle gebouwen.	De opgenomen lijst van waardevolle gebouwen is gebaseerd op de provinciale lijst van de Monumenten Inventarisatie (MIP). Evaluatie van de lijst met gemeentelijke waardevolle gebouwen is als vervolgactiviteit in het uitvoeringsschema opgenomen.	Ja, deels	50
8.2	Opnemen van oude gereformeerde kerk aan Fort Den Haakweg in gemeentelijke lijst van historisch waardevolle gebouwen.	De gereformeerde kerk is geen Rijksmonument en komt niet voor in het MIP (monumenten Inventarisatie Programma). Zie verder 8.1	Nee	kaart en bijlage 4
8.3	Aandacht voor conservering fundamente kerk.	Bij de gemeente zijn deze fundamente bekend. De Walcherse Archeologische Dienst zal verder aandacht geven aan een betere conservering van de fundamente.	Nee	n.v.t.
8.4	Begraafplaats buiten het dorp (Noorddijk) opnemen op kaart.	Deze begraafplaats is op kaart aangegeven.	Ja	kaart
8.5	Kon. Emmaweg 14 boerderij is verbouwd.	Het betreffende pand is verwijderd uit de lijst van historische boerderijen.	Ja	kaart en bijlage 3

Dorpsraad Aagtekerke (bijeenkomst)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
9.1	Meerdere woningen rondom de kerkkring zijn als karakteristiek te beschouwen. Niet alle panden staan op de lijst.	De opgenomen lijst van waardevolle gebouwen is gebaseerd op de provinciale lijst van de Monumenten Inventarisatie (MIP). Evaluatie van de lijst met gemeentelijke waardevolle gebouwen is als vervolgactiviteit in het uitvoeringsschema opgenomen.	Ja, deels	50

Dorpsraad Gapinge (bijeenkomst)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
10.1	De camping/vakantiepark aan Gapingseweg heeft een hoge en deels zeer hoge waardering meegekregen in tegenstelling tot andere vergelijkbare parken/terreinen.	Uitgangspunt is gelijke waardering voor alle bestaande grotere vakantieparken/recreatieterreinen. Kaart is aangepast.	Ja	kaart
10.2	Landgoed/buitenplaats aan Snouck Hurgronjeweg is groter dan nu op de kaart is aangegeven.	Op het betreffende perceel is een nieuwe woning gebouwd. De historische waarde is beperkt tot vooral ondergrondse zaken. Dit is geregeld via het archeologisch beleid.	Nee	kaart
10.3	Op de lijst staat een archeologisch Rijksmonument aangegeven, zijnde een militair verdedigingswerk. Dit lijkt niet te kloppen.	In het monumentenregister van het Rijk is de vliedberg aan de Snouck Hurgronjeweg - naast archeologisch rijksmonument - ook als 'omwalling' aangewezen als rijksmonument. Hetzelfde geldt voor de vliedbergen bij St. Jan ten Heere en 't Hof Hazenberg ten westen van de Geschieresweg.	Nee	kaart en bijlage 3
10.4	In lijst staan drie archeologische monumenten genoemd. Maar er zijn maar twee vliedbergen.	Naast de twee Vliedbergen heeft het Rijk - naast de kerk als gebouw - ook de nederzetting/kerkring Gapinge als archeologisch rijksmonument aangewezen vanwege overblijfselen van een nederzetting uit de 9de en 10de eeuw. Op de kaart ligt deze puntlocatie nagenoeg gelijk met de puntlocatie van het kerkgebouw.	Nee	kaart en bijlage 3
10.5	Opnemen van meerdere karakteristieke dijkwerkerswoningen Schotsehoek 7 aan de Schotsehoek in gemeentelijke lijst van historisch waardevolle gebouwen.	De opgenomen lijst van waardevolle gebouwen is gebaseerd op de provinciale lijst van de Monumenten Inventarisatie (MIP). Evaluatie van de lijst met gemeentelijke waardevolle gebouwen is als vervolgactiviteit in het uitvoeringsschema opgenomen. De karakteristieke dijkwerkerswoningen worden daarin meegenomen.	Ja, deels	50
10.6	Is adres (Dorpstraat 1) van het Rijksmonument (nr. 507838) wel correct?	Dit betreft de oude duiventil (bij de molen).	Nee	bijlage 4

Dorpsraad Biggekerke (bijeenkomst)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
11.1	Landgoed de Kaasboer ziet er zeer slecht uit. Graag kaders aangeven voor verdere uitwerking bouwplannen.	De structuurvisie geeft geen concrete kaders voor specifieke bouwplannen. De initiatiefnemer zal het bouwplan verder uitwerken waarna de procedure doorlopen zal worden en de plannen getoetst worden.	Nee	n.v.t.
11.2	Zoutelandseweg 19 is in slechte staat.	Zoutelandseweg 19 is aangewezen als cat. A historische boerderij. Bij eventuele plannen van eigenaar zal rekening worden gehouden met de historische waarde.	Nee	n.v.t.

11.3	Kreekrudden hebben een zeer hoge waarden, maar de poelgronden zijn ook van belang.	Naar aanleiding van meerdere inspraakreacties is het onderscheid tussen kreekrudden en poelgronden heroverwogen. Dit heeft geleid tot aanpassing, waarbij zowel de kreekrudden als de poelgronden eenzelfde hoge waardering hebben gekregen. Daarbij is concreet aangegeven dat voor de kreekrudden en poelgronden nader cultuurhistorisch onderzoek alleen nodig is bij grotere plannen zoals infrastructurele werken, uitbreidingsgebieden en andere grootschalige plannen die van invloed zijn op het karakteristieke landschap.	Ja	41, kaart
------	--	---	----	-----------

Dorpsraad Meliskerke (bijeenkomst)

Nr. Inhoud opmerking

12.1	Er zijn meerdere noodboerderijen die op de overzichtskaart niet expliciet zijn aangegeven.	Reactie gemeente De waardevolle noodboerderijen zijn geïnventariseerd en apart op de kaart aangegeven. Bij evaluatie van de structuurvisie kan de lijst aangevuld worden.	Aanpassing Nee	Pagina kaart en bijlage 4
------	--	---	--------------------------	-------------------------------------

12.2	Controleren lijst met monumenten.	De landelijke lijst met monumenten van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is als basis	Nee	kaart en bijlage 3
------	-----------------------------------	---	-----	--------------------

gebruikt.

Heemkundige Kring Walcheren (schriftelijk)

Nr. Inhoud opmerking

13.1	Uitgangspunt "behoud door ontwikkeling" toetsbaar maken en beargumenteren. Zodat het adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit deze kan toetsen. Tevens de criteria voor beoordeling van de cultuurhistorische elementen beter toetsbaar maken.	Reactie gemeente Het thema 'Behoud door ontwikkeling' is in de structuurvisie nader toegelicht. Uitwerking zal plaatsvinden in bestemmingsplannen. Voor de historische dorpskernen is in het uitvoeringsprogramma (§6.2) opgenomen dat richtlijnen worden opgesteld hoe wordt omgegaan met de aanwezige cultuurhistorische waarden.	Aanpassing Ja, deels	Pagina 4, 42
------	--	---	--------------------------------	------------------------

13.2	Samenstelling Adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit met onafhankelijke leden.	De onafhankelijkheid van de externe deskundige leden is uitgangspunt bij samenstelling van het Adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit.	Nee	45
------	--	--	-----	----

13.3	Aanbeveling om beleid met de Walcherse gemeenten af te stemmen tot één integrale Structuurvisie Cultuurhistorie Veere	Afstemming met buurgemeenten wordt door de gemeente waar mogelijk gestimuleerd.	Nee	n.v.t.
------	---	---	-----	--------

Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (schriftelijk)

Nr. Inhoud opmerking

14.1	Positief ten aanzien van thema 'Behoud door Ontwikkeling. Minder expliciet is de visie ten aanzien van de manier waarop het beleid zal worden uitgevoerd.	Reactie gemeente De structuurvisie krijgt een concrete en verplichte vertaling naar bestemmingsplannen. In de bestemmingsplannen worden gebieden met (zeer) hoge cultuurhistorische waarden gekoppeld aan een onderzoeksplicht/-afweging.	Aanpassing Nee	Pagina n.v.t.
------	---	---	--------------------------	-------------------------

14.2	Waarom verschil in waardering kreekrudden en poelgronden. Juist de samenhang, de overgang en de contrasten tussen beide landschaps-onderdelen bepalen het karakter van Walcheren.	Naar aanleiding van meerdere inspraakreacties is het onderscheid tussen kreekrudden en poelgronden heroverwogen. Dit heeft geleid tot aanpassing, waarbij zowel de kreekrudden als de poelgronden eenzelfde hoge waardering hebben gekregen.	Ja	41, kaart
------	---	--	----	-----------

14.3	De cultuurhistorische betekenis van de polders ten westen en zuidoosten van Vrouwenpolder beperkt zich niet tot uitsluitend de 'oudste polderdijken'. Het landschap doet niet onder aan het oudland.	In paragraaf 3.2. worden het nieuwanland, het oudland en de kleiplaat-gronden gelijkwaardig behandeld. In de waardering is het gehele buitengebied inclusief het nieuwanland gewaardeerd met een hoge waardering.	Nee	15
14.4	Aandacht voor beplanting langs de historische infrastructuur.	Aan begroeiing wordt in de gemeentelijke Landschapsvisie voldoende aandacht gegeven.	Nee	n.v.t.
14.5	Schuitvloten zijn nergens op Walcheren getraceerd.	Meerdere straatnamen refereren nog aan het bestaan van Schuitvloten.	Nee	16
14.6	Aandacht voor de oude railinfrastructuur, waaronder de trambaan.	Op pagina 16 wordt aandacht gegeven aan de oude Trambaan.	Nee	16
14.7	Beleidsmatige afstemming over cultuurhistorie met de buurgemeenten Middelburg en Vlissingen.	Afstemming met buurgemeenten wordt door de gemeente waar mogelijk gestimuleerd.	Nee	n.v.t.
14.8	Onduidelijk waarom de kernen Oostkapelle, Serooskerke en Vrouwenpolder minder waardevol zouden zijn dan andere kernen.	De cultuurhistorische waarde van de dorpskernen zijn uitgebreid onderzocht (bureauonderzoek en veldwerk). Resultaat is dat de historische herkenbaarheid en gaafheid van structuur en bebouwing verschillen. Dit heeft geleid tot een verschillende waardering van de dorpskernen.	Nee	41, kaart
14.9	Aan het gekrompen dorp Mariekerke wordt een hoge waarde toegekend, dan ook voor Hoogelande.	De structuurvisie richt zich vooral op de fysieke en tastbaar aanwezige cultuurhistorie. Vooral bij Mariekerke is de geschiedenis als gekrompen dorp in de structuur nog redelijk herkenbaar. Bij Hoogelande is de kapel nog aanwezig die als Rijksmonument een zeer hoge cultuurhistorische waarde heeft.	Nee	41, kaart
14.10	Overweging om de meest bijzondere kernen als Domburg, Biggekerke en Westkapelle als gemeentelijk beschermd gezicht aan te wijzen.	De hoge waardering van de dorpskernen worden vertaald in het bestemmingplan en gekoppeld aan een onderzoeksafweging. Hiermee wordt de cultuurhistorische karakteristieken gewaarborgd.	Nee	41
14.11	Op de beleidswaardenkaart nadrukkelijk en afzonderlijk benoemen van de noodboerderijen.	Op de kaart en in de bijlage zijn de noodboerderijen apart weergegeven.	Ja	kaart en bijlage 4
14.12	De begrenzing van de buitenplaatsen is afgeleid van hun rijksmonumentale status. Dat is te beperkt. Aandacht voor buitenplaatsen in hun historische dimensie en hun actuele ligging in het landschap.	De begrenzing is gebaseerd op de huidige planologische en kadastrale grenzen / rijksmonumenten. Aangezien er sprake is van zones met aaneengesloten landgoederen zijn deze zones in de structuurvisie nader gedefinieerd. Onder een landgoedzone verstaan we een concentratie van bij voorkeur aaneengesloten landgoederen en buitenplaatsen. Naast de individuele buitens en tuinen hecht de gemeente veel waarde aan de van oorsprong parkachtige aanleg en verwevenheid met het landschap van de landgoederen en buitenplaatsen.	Ja	30, kaart
14.13	Benoemen van de belangrijkste cultuurhistorische elementen als gemeentelijk monument. Dit om niet alleen sloop te voorkomen, maar ook eigenaren in beperkte mate te kunnen ondersteunen en meer grip te houden bij herbestemming.	Meerdere panden (bijlage 4) zijn benoemd als gebouwen met een hoge cultuurhistorische waarde. E.e.a. gebaseerd op de provinciale MIP-lijst. In het bestemmingsplan zal aan deze gebouwen een onderzoeksafweging worden gekoppeld. Daarmee zijn de elementen voldoende geborgd. Er is vooralsnog geen aanleiding om een gemeentelijke monumentenlijst op te stellen.	Nee	n.v.t.

14.14	Aansluiting zoeken bij het provinciaal cultuurbeleid en dan met name de Culturele Biografie van Zeeland zoals dat in Zeeuwse Ankers (www.zeeuwseankers.nl) vorm en inhoud krijgt.	De Provinciale Cultuurhistorische Hoofdstructuur is een belangrijke basis geweest voor de gemeentelijke Structuurvisie Cultuurhistorie. Het initiatief 'Zeeuwse Ankers' richt zich voornamelijk op verhalen en activiteiten rondom cultuurhistorische plekken. In relatie tot recreatie en toerisme is verwezen naar de 'Zeeuwse Ankers'.	Ja	46
Koninklijke Natuurhistorische Vereniging (schriftelijk)				
Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
15.1	Landgoederen die uit oogpunt van cultuurhistorie van groot belang zijn, zijn eveneens van grote natuurwetenschappelijke betekenis.	Dat is waar. Beide zijn van grote betekenis en hebben we het landschap, waarop de landgoederen staan, een hoge waarde gegeven. Zie 15.2	Nee	n.v.t.
15.2	Samenhang tussen kreekruigen en poelgronden. Wel verschillende waardering.	Naar aanleiding van meerdere inspraakreacties is het onderscheid tussen kreekruigen en poelgronden heroverwogen. Dit heeft geleid tot aanpassing, waarbij zowel de kreekruigen als de poelgronden eenzelfde hoge waardering hebben gekregen.	Ja	41, kaart
15.3	Cultuurhistorisch beleid kan niet los worden gezien van het behoud van natuur- en landschapswaarden.	In de Structuurvisie Cultuurhistorische is aandacht gegeven aan het cultuurlandschap in paragraaf 3.2. Ten aanzien van natuur- en landschappelijke waarden heeft de gemeente een Landschapsvisie opgesteld.	Nee	n.v.t.
15.4	Uit de cultuurvisie blijkt niet in hoeverre het Reconstructieplan Walcheren van 1946 nog steeds leidend is bij de (her)inrichting van het landschap bij nieuwe ontwikkelingen.	Voor het aanwijzen van het buitengebied als cultuurhistorisch van hoge waarde is het Reconstructieplan van grote invloed. Bij nieuwe ontwikkelingen en eventuele nader onderzoek zal daar rekening mee moeten worden gehouden.	Nee	34
15.5	Meer aandacht voor het Nationaal Landschap Walcheren, over Natura 2000-gebieden, de inpassing van de EHS (Ecologische Hoofd Structuur) en zorg over verrommeling en verloedering van het westelijk duingebied.	Ten aanzien van natuur- en landschappelijke waarden heeft de gemeente een Landschapsvisie opgesteld.	Nee	n.v.t.
15.6	Onvoldoende richting gegeven aan het thema 'Behoud door Ontwikkeling'. En onvoldoende duidelijke kaders, waaronder ontbreken aan budget.	Aan het thema 'Behoud door Ontwikkeling' is nader uitleg gegeven. Uitgangspunt is respect voor en zorgvuldigheid bij het aanwezige erfgoed. Nadere uitwerking vindt plaats door borging in het bestemmingsplan van de gebieden met (zeer) hoge cultuurhistorische waarde gekoppeld aan een onderzoeksplicht/-afweging.	Ja, deels	4, 42
15.7	De samenhang polder Noordweg-St. Laurens Weihoek-Walcherse weg-Poppendamme-omgeving Hoogelande verdient een integrale aanpak en beoordeling. Die dreigt nu verloren te gaan door de kreekruigen tot in de details prioriteit te geven boven poelgebieden.	Naar aanleiding van meerdere inspraakreacties is het onderscheid tussen kreekruigen en poelgronden heroverwogen. Dit heeft geleid tot aanpassing, waarbij zowel de kreekruigen als de poelgronden eenzelfde hoge waardering hebben gekregen.	Ja	41, kaart
15.8	Begrenzing van de buitenplaatsen op de waarderingskaart is nu afgeleid van de status 'rijksmonument'. Dat is te beperkt.	De begrenzing is gebaseerd op de huidige planologische en kadastrale grenzen / rijksmonumenten. Aangezien er sprake is van zones met aaneengesloten landgoederen zijn deze zones in de structuurvisie nader gedefinieerd. Onder een landgoedzone verstaan we een concentratie van bij voorkeur aaneengesloten landgoederen en buiten-	Ja	30, kaart

plaatsen. Naast de individuele buitens en tuinen hecht de gemeente veel waarde aan de van oorsprong parkachtige aanleg en verwevenheid met het landschap van de landgoederen en buitenplaatsen.

15.9	Betrekken van natuurwetenschappelijke waarden van cultureel belangrijke gebieden.	De natuurwetenschappelijke betekenis valt buiten de reikwijdte van de structuurvisie.	Nee	n.v.t.
15.10	Benoemen van de waterwingebieden van Oranjezon en Dishoek als zeer hoge cultuurhistorische waarde.	De waterwingebieden zijn geen rijksmonumenten. Om deze als zodanig aan te wijzen moet nader onderzoek worden gedaan. Het natuurgebied Oranjezon maakt deel uit van het natuurmonument de Manteling van Walcheren en heeft daardoor een zeer hoge cultuurhistorische waarde.	Nee	41, kaart

Stichting Landschapsbeheer Zeeland (schriftelijk)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
16.1	De historische tiendpalen vormen een tastbare verwijzing naar een periode uit de geschiedenis en dragen bij aan de beleefbaarheid van het landschap. Voorstel is dat de gemeente bij een aantal tiendpalen een informatievoorziening plaatst.	In de tekst van paragraaf 3.2 (Cultuurlandschap) is aandacht gegeven aan de tiendpalen o.b.v. tekst Stichting Landschapsbeheer en Zeeuwse Ankers. Daar waar de mogelijkheid zich voordoet zullen we informatieborden plaatsen.	Ja, deels	15

Stichting Tuin van Zeeland

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
17.1	Behoud door ontwikkeling is een paradoxale stelling. In de toon van de structuurvisie lijkt ontwikkeling voorop te staan.	Aan het thema 'Behoud door Ontwikkeling' is nader uitleg gegeven. Uitgangspunt is respect voor en zorgvuldigheid bij het aanwezige erfgoed.	Ja, deels	4, 42
17.2	Het woord "kansrijk" (p38) baart zorgen en suggereert dat recreatie en toerisme de overhand krijgt. Vrees dat cultuurhistorie een themapark wordt.	De term 'kansrijk' is gebruikt in het kader van stimulans om gebruik te maken van het erfgoed in plaats van leegstand en/of verloedering. Respect en zorgvuldigheid zijn de belangrijkste uitgangspunten bij het thema 'Behoud door ontwikkeling'.	Nee	38
17.3	Analyse en waardering beplanting, aandacht voor erfbepanting en de monumentale bomen.	De borging van historisch waardevolle groenelementen is met het Groenbeleidsplan (augustus 2012) en de Bomenverordening (2010) voldoende geregeld. Met de gemeentelijke Landschapsvisie en de uitwerking in het bestemmingsplan Buitengebied is zorg gegeven aan de inrichting van het boerenerf.	Nee	n.v.t.
17.4	Ontbreken van recreatiepark Breezand en Vebebabos uit de wederopbouwperiode.	Na nader onderzoek en afweging is besloten deze twee parken aan te duiden als gebieden met een cultuurhistorische waarde.	Ja	37, kaart
17.5	Resterende klinkerweggetjes en de driehoekige knooppunten.	Voor deze specifieke elementen is een aanlegvergunning nodig en hebben in de structuurvisie een zeer hoge waarde.	Nee	n.v.t.

17.6	Kreekruggen en poelgronden verschillend gewaardeerd. Nuancering is gewenst.	de structuurvisie. Naar aanleiding van meerdere inspraakreacties is het onderscheid tussen kreekruggen en poelgronden heroverwogen. Dit heeft geleid tot aanpassing, waarbij zowel de kreekruggen als de poelgronden eenzelfde hoge waardering hebben gekregen.	Ja	41, kaart
17.7	De kerkringen van Vrouwenpolder, Serooskerke en Oostkapelle doen niet onder voor de andere hoger gewaardeerde dorpen.	De cultuurhistorische waarde van de dorpskernen zijn uitgebreid onderzocht (bureauonderzoek en veldwerk). Resultaat is dat de historische herkenbaarheid en gaafheid van structuur en bebouwing verschillen. Dit heeft geleid tot een verschillende waardering van de dorpskernen.	Nee	41, kaart
17.8	Beoordelingssysteem nog eens nazien. Alleen een vertaling in bestemmingsplan is onvoldoende. Het is van groot belang in een zo vroeg mogelijk stadium van een planontwikkeling de cultuurhistorische aspecten op de agenda te zetten. De vrijblijvende adviesmogelijkheid van het kwaliteitsteam zou moeten worden omgezet in een verplicht vooroverleg en het benoemen van de beoordelingscriteria.	Een concrete planologische borging vindt plaats in het bestemmingsplan, waar de gebieden met (zeer) hoge cultuurhistorische waarde gekoppeld worden aan een onderzoeksplicht/-afweging. Het onderzoek wordt beoordeeld door een nader in te stellen Adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit die integraal advies zal geven. Het advies is daarmee niet meer vrijblijvend, maar het college kan bij verlening van vergunning altijd beargumenteerd afwijken van het advies, vergelijkbaar met het huidige verplichte welstandsadvies. In de structuurvisie wordt nader aangegeven wat wordt verstaan onder cultuurhistorisch onderzoek en de bijbehorende stappen.	Ja, deels	
17.9	Veere bestrijkt weliswaar het grootste deel van Walcheren maar afstemming op het beleid van Middelburg en Vlissingen is onontbeerlijk.	Afstemming met buurgemeenten wordt door de gemeente waar mogelijk gestimuleerd.	Nee	n.v.t.

Ir. J.P. Loeff (schriftelijk)

Nr.	Inhoud opmerking	Reactie gemeente	Aanpassing	Pagina
18.1	De boomgaard aan de Jacoba van Beijerenweg 2 en het perceel benoorden de boomgaard, waar nu het Korsakov opvangcentrum is gevestigd, waren ook onderdeel van het landgoed der Boede.	De begrenzing van buitenplaatsen en landgoederen zijn gebaseerd op de huidige kadastrale en planologische grenzen en in het geval van der Boede ook op de begrenzing zoals opgenomen in de provinciale Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zeeland. Het perceel van Korsakov opvangcentrum is daar inderdaad onderdeel van. Het perceel met de boomgaard is in de provinciale kaart en in bestemmingsplan niet aangegeven als buitenplaats/landgoed. Maar aangezien er sprake is van (oorspronkelijke) zones met aaneengesloten landgoederen is besloten deze zones in de structuurvisie nader te definiëren. Onder een landgoedzone verstaan we een concentratie van bij voorkeur aaneengesloten landgoederen en buitenplaatsen. Naast de individuele buitens en	Ja, deels	30, kaart

tuinen hecht de gemeente veel waarde aan de van oorsprong parkachtige aanleg en verwevenheid met het landschap van de landgoederen en buitenplaatsen. De Manteling en het gebied tussen Koudekerke en Vlissingen zijn aangewezen als landgoedzones.

18.2 Onderzoeksplicht naar cultuurhistorische waarden voor gebieden van zeer hoge waarde en afwenteling van de kosten daarvoor op eigenaar of ontwikkelaar.

De gestelde gebiedsgerichte waardering wordt vertaald in bestemmingsplannen en gekoppeld aan een onderzoeksplicht/-afweging. Deze methodiek is gelijk aan het archeologisch beleid wat ook landelijk wordt toegepast. De kosten zijn voor de aanvrager, vergelijkbaar met archeologisch onderzoek.

Nee

45, 48

mr. C.F.V. Herbers-Schoenmakers (schriftelijk)

Nr. Inhoud opmerking

19.1 Tekstvoorstel m.b.t. benoemen van het Westkappelse Zeerecht.

Reactie gemeente

Van het tekstvoorstel is het volgende overgenomen : "In de veertiende eeuw legde het stadje in een keur (wet, verordening) het oudste Nederlandse zeerecht vast."

Aanpassing

Ja

Pagina

23